

วต. กับความเป็นสมาชิกสามัญของ IUPAC

วันดี ลือสายวงศ์*

สหภาพเคมีบริสุทธิ์และเคมีประยุกต์ระหว่างประเทศ (International Union of Pure and Applied Chemistry, IUPAC) เป็นสมาชิกของสภาสหภาพวิทยาศาสตร์ระหว่างประเทศ (International Council for Scientific Unions, ICSU) ที่ก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1919 โดยเป็นการรวมตัวกันขององค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไร ไม่ใช่หน่วยงานของรัฐ และเป็นการทำงานโดยสมัครใจ แต่ละองค์กรที่มารวมกันจะเป็นผู้แทนนักเคมีของประเทศสมาชิกที่เป็นสมาชิกสามัญอย่างเป็นทางการของสหภาพมีวิสัยทัศน์ คือ “IUPAC advances the worldwide role of chemistry for the benefit of Mankind” โดยสหภาพจะทำหน้าที่สืบต่อจากสภาเคมีประยุกต์ระหว่างประเทศในการทำให้บทบาทของเคมีแพร่ขยายไปทั่วโลก เพื่อประโยชน์ของมนุษยชาติด้วยการพัฒนาวิทยาศาสตร์สาขาเคมีโดยการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเคมี เช่นการพัฒนามาตรฐานสำหรับการตั้งชื่อธาตุและสารประกอบทางเคมีในวิชาเคมีและวิทยาศาสตร์สาขาอื่น การตีพิมพ์ผลงานในหลายสาขาทั้งในด้านเคมี ชีววิทยา และฟิสิกส์ ตลอดจนถึงการกำหนดนโยบายและมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับสารเคมีและสิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากสารเคมีอันตราย ซึ่งในทางปฏิบัติข้อตกลงหรือมติที่ได้จากการประชุมของ IUPAC จะถูกนำไปเสนอต่อที่ประชุมองค์กรเครือข่ายองค์การสหประชาชาติ (United Nations) หรือ คณะกรรมาธิการยุโรป (European Commission) เพื่อผลักดันให้ออกมาเป็นมาตรการหรือนโยบายต่างๆ ด้านเคมี ซึ่งมาตรการหรือนโยบายเหล่านี้จะนำมาใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกับสารเคมีในประเทศต่างๆ ต่อไป

เป้าหมายระยะยาวของ IUPAC

เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ของสหภาพ IUPAC ได้ตั้งเป้าหมายระยะยาวไว้ดังนี้

1. IUPAC จะเป็นผู้ดำเนินการในฐานองค์กรทางวิทยาศาสตร์ระดับโลกที่ดำเนินการเกี่ยวกับประเด็นที่เกี่ยวข้องกับศาสตร์ทางเคมีในระดับนานาชาติ
2. IUPAC จะอำนวยความสะดวกในการทำงานวิจัยด้านวิทยาศาสตร์สาขาเคมีให้มีความก้าวหน้าโดยใช้กระบวนการทำให้เป็นมาตรฐานระดับนานาชาติและการอภิปรายทางวิทยาศาสตร์
3. IUPAC จะช่วยภาคอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับเคมีในการสนับสนุนเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน การสร้างความมั่นคง และการปรับปรุงคุณภาพชีวิต
4. IUPAC จะสนับสนุนการสื่อสารระหว่างนักเคมีแต่ละคนกับองค์กรทางวิทยาศาสตร์โดยเน้นความต้องการของนักเคมีในประเทศกำลังพัฒนาเป็นพิเศษ
5. IUPAC จะสนับสนุนการเพิ่มการศึกษาวิทยาศาสตร์ สาขาเคมี การพัฒนาทางอาชีพของนักเคมีรุ่นใหม่ และการสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของเคมีโดยใช้ระบบเครือข่ายและทัศนคติที่เป็นสากล
6. IUPAC จะขยายฐานการเป็นสมาชิกระดับโลก และจะทำให้การเป็นสมาชิกของสหภาพมีความแตกต่างอย่างหลากหลายในแง่ของภูมิศาสตร์ เพศ และอายุมากที่สุดเท่าที่เป็นไปได้

โครงสร้างของ IUPAC และประเภทของสมาชิก

โครงสร้างหลักของ IUPAC ประกอบด้วย สภาสำนัก คณะกรรมการบริหาร คณะกรรมาธิการสามัญ

* นักวิทยาศาสตร์ชำนาญการพิเศษ โครงการเคมี

คณะกรรมการเคมีสาขาต่างๆ คณะกรรมการอื่น ๆ และสมาคมที่เหมาะสมอื่นๆ ตามความเห็นของสภา (รายละเอียดของโครงสร้างองค์กรสามารถดูได้จาก <http://www.iupac.org/home/about/members-and-committees.html>) โดยคณะกรรมการบริหาร คณะกรรมการสามัญ และคณะกรรมการเคมีสาขาต่างๆ จะรับผิดชอบในเรื่องการบริหารจัดการสหภาพ และการจัดทำกิจกรรมต่างๆ ในเรื่องและสาขาที่เกี่ยวข้อง เช่นการประชุมทางวิชาการนานาชาติ การจัดการอบรม การวางนโยบายและมาตรฐาน ตลอดจนจนถึงการตีพิมพ์ ผลงานต่างๆ กิจกรรมเหล่านี้จะดำเนินการโดยได้รับ อนุญาตจากที่ประชุมของคณะกรรมการและ คณะกรรมการต่างๆ ในการประชุม IUPAC General Assembly ที่จัดขึ้นทุก 2 ปี สำหรับการประชุมสภา จะประกอบด้วยสมาชิกสามัญอย่างเป็นทางการจาก ประเทศต่างๆ (National Adhering Organization, NAO) โดยองค์กรที่เป็นสมาชิกสามัญอาจเป็นสมาคม เคมีประจำประเทศ สถาบันวิทยาศาสตร์ประจำประเทศ หรือองค์กรอื่นที่เป็นตัวแทนของนักเคมีของประเทศ ก็ได้ ปัจจุบัน IUPAC มีสมาชิก 60 ประเทศทั่วโลก โดยที่ กรมวิทยาศาสตร์บริการได้รับความเห็นชอบให้สมัครเป็น สมาชิกสามัญอย่างเป็นทางการของ IUPAC ในนามของ ประเทศไทยตามมติคณะรัฐมนตรีตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 เป็นต้นมา

ประโยชน์ในการเป็นสมาชิกสามัญของ IUPAC

1. การเป็นสมาชิกสามัญของ IUPAC ทำให้ วศ. สามารถส่งผู้แทนเพื่อเข้าร่วมการประชุม IUPAC General Assembly โดยสามารถเข้าร่วมการประชุม ของคณะกรรมการสามัญ และคณะกรรมการต่างๆ ทำให้ทราบถึงการดำเนินกิจกรรม การวางนโยบายและ มาตรการต่างๆ เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์สาขาเคมีที่จะเป็น ข้อตกลงร่วมกันระหว่างประเทศ และสามารถเสนอชื่อ ผู้ทรงคุณวุฒิ/นักวิชาการสาขาเคมีเข้าร่วมเป็นกรรมการ

หรือคณะทำงานในสาขาต่างๆ นอกจากนี้ยังสามารถ เข้าร่วมการประชุมสภาโดยมีสิทธิออกเสียงเกี่ยวกับการคัดเลือกเจ้าหน้าที่ของสหภาพและสมาชิกของ สำนักงานที่ทำหน้าที่บริหารจัดการงานของสหภาพ

2. การเป็นสมาชิกสามัญของ IUPAC ทำให้ ประเทศไทยมีโอกาสเสนอตัวในการเป็นเจ้าภาพในการ จัดการอบรม/สัมมนาระดับชาติหรือนานาชาติที่ได้รับการ สนับสนุนทางการเงินจาก IUPAC และอาจรวมถึง การเสนอตัวเป็นเจ้าภาพในการจัดการประชุมสามัญของ IUPAC ในอนาคต

3. ผู้ทรงคุณวุฒิ/นักวิชาการสาขาเคมีของ ประเทศไทยสามารถเสนอโครงการเพื่อขอรับการ สนับสนุนจาก IUPAC ในการจัดกิจกรรมต่างๆ และสามารถสมัครรับทุนอบรม การประชุมเชิงปฏิบัติการต่างๆ ตลอดจนถึงการสมัครเพื่อรับรางวัลของ IUPAC เช่น Young chemists

4. ผู้ทรงคุณวุฒิ/นักวิชาการสาขาเคมีจากทุก ภาคส่วนสามารถเข้าร่วมการประชุมทางวิชาการของ IUPAC โดยได้รับสิทธิลดหย่อนค่าลงทะเบียน

5. วศ. จะได้รับวารสารวิชาการด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีที่เป็นประโยชน์จาก IUPAC

การดำเนินการของ วศ. ในฐานะสมาชิกสามัญ

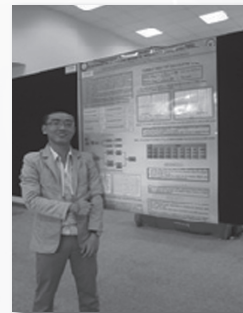
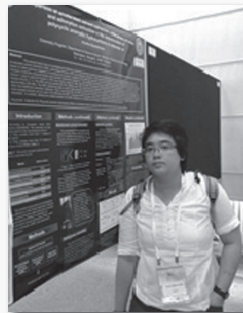
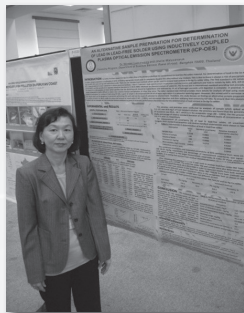
ในปี พ.ศ. 2556 นักวิทยาศาสตร์ของ วศ. ได้ เข้าร่วมการประชุม 47th General Assembly และ การประชุมวิชาการ 44th World Chemistry Congress ที่จัดขึ้นระหว่างวันที่ 7-16 สิงหาคม ที่ผ่านมา ณ เมือง อีสตันบูล ประเทศตุรกี การเข้าร่วมการประชุม 47th General Assembly ครั้งนี้เป็นครั้งแรกหลังจากการเป็น สมาชิกสามัญของ IUPAC ซึ่ง วศ. ได้ส่งนักวิทยาศาสตร์ 2 คนเพื่อสังเกตการณ์การดำเนินการประชุมของ คณะกรรมการสามัญและคณะกรรมการทางด้าน วิชาการบางสาขา โดยในการประชุมของ Division VIII – Chemical Nomenclature and Structure

ภาพที่ 1 การประชุม 47th General Assembly

Representation ได้ มีวาระการแจ้งเรื่องการแต่งตั้งผู้แทนของประเทศโดยมีการเสนอชื่อของ รอง อวศ. สุมาลี ทั้งพิทยกุล เป็นผู้แทนของประเทศไทย ขณะที่ในการประชุมสภา (ภาพที่ 1) ในวาระเรื่องเกี่ยวกับการเป็นสมาชิกได้มีการเสนอชื่อ วศ. เพื่อเป็นสมาชิกสามัญในนามประเทศไทยโดยจะมีสถานที่ติดต่อ 2 แห่งบนหน้าเว็บของประเทศไทยคือ กรมวิทยาศาสตร์บริการและสมาคมเคมีแห่งประเทศไทย

นอกจากนี้นักวิทยาศาสตร์จากโครงการเคมีและสำนักพัฒนาศกยภาพนักวิทยาศาสตร์ปฏิบัติการได้เข้าร่วมการประชุมวิชาการ 44th World Chemistry Congress ด้วย ซึ่งนับว่าเป็นโอกาสที่ทำให้นักวิทยาศาสตร์ของ วศ. ได้นำผลงานการศึกษาวิจัยไปเสนอในการประชุมระดับนานาชาติ และได้รับฟังการนำเสนอผลงานการศึกษาวิจัยในสาขาที่เกี่ยวข้อง ทำให้ทราบถึงแนวโน้มการทำงานวิจัย นอกจากนี้ยังเป็นโอกาสที่ได้แลกเปลี่ยนความรู้กับผู้เข้าร่วมการประชุมอื่นๆ ด้วย (ภาพที่ 2)

ภาพที่ 2 นักวิทยาศาสตร์จากโครงการเคมีและสำนักพัฒนาศกยภาพนักวิทยาศาสตร์ปฏิบัติการ นำเสนอผลงานการศึกษาวิจัยในการประชุมวิชาการ 44th World Chemistry Congress

บทสรุป

การที่ วศ. ได้รับความเห็นชอบให้สมัครเป็นสมาชิกสามัญของ IUPAC ตามมติคณะรัฐมนตรีในครั้งนี้ นอกจากจะทำให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาศักยภาพของนักวิทยาศาสตร์ในหน่วยงานแล้ว ยังจะเป็นประโยชน์ในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของผู้ทรงคุณวุฒิ และนักวิชาการสาขาเคมีและสาขาที่เกี่ยวข้องทั้งในภาคการศึกษา และภาคอุตสาหกรรมเคมีของประเทศไทยด้วย ทั้งนี้ วศ. ในฐานะสมาชิกสามัญของ IUPAC มีภารกิจที่จะต้องสนับสนุนให้นักวิทยาศาสตร์ในหน่วยงานพัฒนาศักยภาพในการทำงานวิจัยและพัฒนาในสาขาที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง และมีส่วนร่วมในการดำเนินงานต่างๆ

ของ IUPAC รวมถึงการกำหนดมาตรฐานและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับสารเคมีและสิ่งแวดล้อมที่มีสาเหตุมาจากสารเคมีอันตราย ซึ่งมาตรฐานและนโยบายเหล่านี้จะเป็นแนวทางให้ประเทศไทยสามารถดำเนินการต่างๆ เกี่ยวกับสารเคมีอันตรายในประเทศเพื่อให้เกิดความปลอดภัยต่อประชาชนและสิ่งแวดล้อม และรวมถึงการสร้างความร่วมมือกับภาคการศึกษาและภาคอุตสาหกรรมของประเทศในการดำเนินการเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของ IUPAC ซึ่งจะทำให้การเป็นสมาชิกครั้งนี้ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์สาขาเคมีของประเทศไทย

เอกสารอ้างอิง

- International Union of Pure and Applied Chemistry. [online]. [viewed 28 October 2013]. Available from : <http://www.iupac.org>
- International Union of Pure and Applied Chemistry. IUPAC Handbook. [online]. [viewed 28 October 2013]. Available from : <http://media.iupac.org/handbook.html>